

Канфіскацыя

Сяржук Сокалаў-Воюш

Агульнапрынятае значэнне слова *канфіскацыя* — прымуовае, бязвыплатнае і незваротнае адабранне грошай або маёмасці ўва ўласнасць дзяржавы.

Атабраць, вызьняць, — гэтак Вацлаў Ластоўскі перакладаў на нашу мову лацінскі з паходжаньня дзеяслоў „канфіскаваць“. Адна зь першых антыбеларускіх акцыяў нашага стагодзьдзя — *канфіскацыя*, а потым і закрыцьцё першай легальнай беларускай газеты „Наша доля“.

З дапамогай *канфіскацый* савецкая ўлада змагалася з „эксплюататарамі“. Саветы *канфіскоўвалі* ў іх сродкі вытворчасці, заводы, зямлю, грошы, прадукты, каштоўнасці. Разам з *канфіскаванай* маёмасцю савецкая дзяржава забірала й чалавечыя жыцці.

Канфіскацыя апошнім часам нарадзіла слова „*канфіскацат*“, якім абазначаюцца тавары, што перавозіліся кантрабандай і былі *сканфіскаваныя* на мытні.

Сярод апошніх *канфіскацыяў* стагодзьдзя — *канфіскацыі* незалежных выданьняў, вершаў і прыватных запісаў паэта Славаміра Адамовіча, перадвыбарчых улётак Міхаіла Чыгіра і Зянона Пазьняка.

Капялюш

Вячаслаў Раціцкі

Спрадвеку сямейства галаўных убораў сьвята захоўвала фамільную традыцыю — прыкрываць галовы, незалежна ад іх якасьцяў, ад сьпякоты і дажджу. Але і ў сямействе галаўных убораў, як і ў саміх галоў, ніколі не было роўнасці. Расслаенне адбывалася сынхронна. Таму і кажуць: па галаве й шапка. Якая галава — такая й шапка. Ці наадварот: якая шапка — такая і галава.

Беларускае слова „*капялюш*“ паходзіць ад лацінскага „*capellus*“.

За савецкім часам галовы падзяліліся на намэнклятурныя галовы і шараговыя галоўкі. А з галаўных убораў вылучыўся *капялюш* — шапачная намэнклятура. Галоўкі сталі сарамліва прыкрывацца барэтамі ды кепкамі. Галовы — напяльваць на сябе фанабэрыстыя *капелюшы*, нібы баравікі. У народзе іх, зрэшты, так і звалі — баравікі, грыбы. І па чырвоных сьвятах расьлі яны на мармурах маўзалею ды сотнях іншых трыбунаў па ўсёй краіне.

Зь бегам часу *капялюш* стаў забывацца пра сваю функцыю. Ён становіўся сымбалам прыналежнасці да ўлады. Ад Крамля да раённых камітэтаў і сельскіх саветаў хавала пад ягонымі палямі абрысы сваіх галоўная новая знаць — сакратары, дырэктары, старшыні, брыгадзіры.

Капелюшы прырасталі да іхных галоў. Здавалася, іх не здымалі ні пры якім надвор’і. Здымі — і ты ніхто. У *капелюшы* ты — сіла.

Натуральна, *капялюш* становіўся прадметам фальклёру.

„*А лшчэ ў капелюшы*“, — чулася ў аўтобусах ды чэргах. Зноў вылучалі з шараговых гаспадара *капелюша*.